

ΔΗΜΟΤΙΚΗ
ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ.

ΥΠΟ

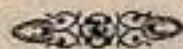
Μ. Σ. ΛΕΛΕΚΟΥ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Κατὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ παρὰ τῇ Καπνικαρέᾳ.

1852.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ

ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ

ΤΟ

Μ. Ε. ΒΕΛΛΕΚΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκδόσεως

1883

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ.

Τ Π Ο

Μ. Σ. ΛΕΛΕΚΟΥ.

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΠΗΧΑΣ
ΕΦΟΡ. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

7P 7P

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Κατὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ παρὰ τῇ Καπνικαρέᾳ.

1852.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ο ΠΡ

Μ. Ε. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΗΛΗΣ
ΕΠΙΤΗΡΗΣ

985

Handwritten signature or initials.

ΕΚ ΤΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΥΣΙΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΥΣΙΝ

Κατά την όσον ήσαν κατά την Επικράτειαν

1882

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

ΚΑΘ' ἃ προηγγείλαμεν προσφέρομεν εἰς τὴν ἐθνικὴν φιλολογίαν, (κατωτέραν μὲν τῆς τελειότητος, ἣν προεθέμεθα νὰ περιποιήσωμεν εἰς τὸ ἔργον, ἀλλ' ὅπωςδὴποτε πολύτιμον καθ' ἑαυτὴν καὶ διὰ τοὺς ἐν τῷ κειμένῳ ἐνεσπαρμένους ἀδάμαντας καὶ μαργαρίτας), συλλογὴν τῶν *δημωδῶν ποιήσεων*. Τὸ ποιητικὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει τὰ δημῶδη ταῦτα ἔπη δὲν ἀπόζει ξενισμοῦ καὶ μιμήσεως, οὐδ' ἄμαυροῖ τὴν ἐν αὐτοῖς διαπρέπειαν περιαιτολογίας καὶ κόμπου ἀλαζωνικὸς στόμφος, ἀλλὰ ποῦ μὲν μορμυρὰ καὶ ζῶσα καταλείβεται τοῦ ἔπους ἡ διασκευὴ καὶ καταρδεύει τὴν αἰσθητικὴν κρίσιν τοῦ ἀναγνώστου, ποῦ δὲ παταγώδης καταρράσσεται ἡ προσπάθεια τοῦ ἄρματωλοῦ ποιητοῦ κατὰ τῆς τυραννίας καὶ τῆς δουλοφροσύνης, ποῦ δὲ ἐκστατικὸς βλέπει ὁ ἔρως τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ διάλεκτον καὶ τὴν χαριτόγλωσσον καὶ ἀδρὰν αὐτοῦ ἔκφρασιν εἰς ἑνὸς διστίχου ἐρωτικοῦ τὴν ἐκφραστικότητα. Ταπεινὸς ὑπομνηματιστὴς τῶν ἐκφερομένων ἐν μεγαλορρήμοσύνῃ ὁ Ἕηλος ἡμῶν, ἔγραψε μετὰ σεβασμοῦ παρ' αὐτοῖς βραχέα τινα σημειώματα,

δ'.

τὰ κατεπειγόντως ἀναγκαῖα πρὸς διασάφησιν τῆς ἱστορίας τῶν κειμένων, ἐπιφυλαττόμενος ἐν τέλει τοῦ ἔργου νὰ παραρτήσῃ ἐν πλάτει συγκριτικὴν βάσανον τῶν ἐν τῷ κειμένῳ πρὸς τὰ ἐν ταῖς τῶν ἄλλων ἐθνῶν φιλολογίαις καὶ εἴτι ἄλλο ἤθελεν εὐχαρίστως ὁ ἀναγινώσκων ἀκούσῃ.

Καὶ τῷ ὄντι τὸ πολυτιμότερον, μετὰ τὰ ἔπη αὐτὰ, μέρος τῶν τοιούτων ἔργων εἶναι ἡ κατάδειξις τῆς ὁμοιότητος, μεθ' ἧς ἡ ποιητικὴ παράστασις καὶ κατὰ τὰ Ἀπεννῖνα καὶ κατὰ τὰς Κασσιτερίδας καὶ ἐν Ἰωνίᾳ καὶ ἐν Ἀττικῇ, καὶ χθὲς ἔτι καὶ πρὸ χιλιάδος καὶ χιλιάδων ἐνιαυτῶν ἐξέφερε τὰς ἐμπνεύσεις αὐτῆς. Τίς ἀληθῶς δὲν θέλει ἀπλήστως ἐντρυφήσει εἰς παραδείγματα, καθ' ἃ ὁ Ὅμηρος ἔμελψεν πάθη καὶ αἰσθήματα κατὰ τὸν αὐτὸν συνειρμὸν καὶ τὴν αὐτὴν τῆς μεταφορᾶς καὶ τῆς παραστάσεως μέθοδον, καθ' ἣν καὶ ὁ ὅλως ἀδαῆς τῶν ἐν Ὀμήρῳ ὀρεινὸς τῆς δεῖνα ἀκρωρείας κατὰ χρόνους πολλῶ μεταγενεστέρους ἐξήγγειλε τὰς διαθέσεις τῆς ποιητικῆς αὐτοῦ καρδίας;

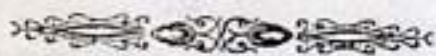
Τὰ προκείμενα δημοτικὰ ἄσματα στεροῦνται μὲν τῆς ἐκτεταμένης ἐκείνης πολυμαθοῦς ἀνθολογήσεως, καθ' ἣν τοῦ ποιοῦντος ἡ φαντασία, περινοστοῦσα εἰς τῶν ἱστορικῶν καὶ τοπογραφικῶν γνώσεων τὰ πεδία τὰ πλούσια, ἐκλέγει ἀπ' αὐτῶν τὰ πρόσφορα εἰς τοῦ διδομένου θέματος τὴν ἀνάπτυξιν, πολλαχῶς καὶ τεχνηέντως αὐτὰ συνδυάζουσα, ἀλλὰ, ἅτε ἐπιτυχχάνοντα τοῦ σκοποῦ, πρὸς ὃν ἡ ποίησις ἀποβλέπει, τὴν μετάδοσιν

δηλονότι τοῦ ἐν τῷ ποιοῦντι πάθους καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, εἰσὶ παντὸς ἐπαίνου ἀνώτερα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ αἱ ποιήσεις αὗται καὶ ἀνεκτίμητος διανοητικῆ περιουσία τῶν περὶ τοὺς λόγους ἐχόντων.

Καὶ πάσης δὲ ποιητικῆς ἀξίας ἐὰν ᾗσαν ἀμέτοχα τὰ ἄσματα ταῦτα, ἤθελε καὶ πάλιν ὁ ἐγκαυχώμενος εἰς τὸ ἐθνικὸν μεγαλεῖον μετὰ σεβασμοῦ ἐγκύψει εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν διαμαρτυρήσεων, ἃς οἱ ὄρεινοὶ τῆς ἐλευθερίας ἱεροφάνται ἐμελπον ἐν ὄρεσι καὶ σπηλαίοις κατὰ καιροὺς ἐθνικῶν περιπετειῶν καὶ δυναστικῶν προγραφῶν τοῦ ἐλληνισμοῦ.

Ἄλλ' ἐπιμένοντες νὰ φρονῶμεν, ὁμογνωμονοῦντας ἔχοντες, οὐ μόνον τοὺς ἐπὶ φιλολογίᾳ διαπρέποντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς μόλις ἐπισπασαμένους βρόχθον ἓνα τῶν φιλολογικῶν γνώσεων, ὅτι τὰ δημῶδη ἐλληνικὰ ἄσματα δικαίως ἀπρησχόλησαν τὴν φιλόπονον περιέργειαν τῶν νεοελληνιστῶν Γερμανῶν, Γάλλων καὶ Ἰταλῶν, καὶ ὅτι ἐφάμιλλον πολλαχοῦ αὐτῶν εὐρίσκει τις τὴν δύναμιν τῆς ἐκφράσεως καὶ τὸ εὐστοχον τῆς ὁμοιώσεως πρὸς τὰς τοιαύτης φύσεως καλλονὰς τῶν κλασικῶν ποιητῶν τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος, προσηλοῦμεν καὶ τὸ ἀδαμαντοκόλλητον τοῦτο κόσμημα εἰς τὸν κρῶβυλόν τῆς ἐθνικῆς φιλολογίας.

Τ Α Φ Ω Τ Α.

ΣΗΜΕΡΑ ᾽ν' τὰ φῶτα τὰ φωτεινὰ
 Καὶ χαρὰς μεγάλαις τ' ἀφέντη μας.
 "Ερχεται κυρά μας ἡ παναγιά,
 Σπάργανα βασταίνει, παιδί κρατεῖ
 Καὶ τὸν ἁγιογάννη περικαλεῖ.
 «Ἁγιογιάνν' ἀφέντη καὶ πρόδρομε,
 Δύνασαι βαπτίσης θεοῦ παιδί; —
 Δύναμαι καὶ θέλω καὶ προσκυνῶ.
 Ν' ἀνεβῶ στοὺς ἅγιους τοὺς οὐρανοὺς,
 Νὰ περικαλέσω τὸν κύριο,
 Νὰ μοῦ δώσῃ δρόσο καὶ λίθανο,
 Νὰ καταλαγιάσω τὰ οὐδῶλα,
 Νὰ κατατροπώσω τὸ δαίμονα,
 Τότε νὰ βαπτίσω θεοῦ παιδί,
 Καὶ νὰ παραδώσω θεοῦ ψυχή.» —

Τὸ περιστεράκι τὸ οὐδολο
 "Εκαμε περάσῃ τὸν πόταμο,
 "Επεσε ραίσθη τὸ πόδιτου.
 Μάζο χορταράκι καὶ σκέπαστο,
 Πάρε λιθανάκι λιβάνιστο.

Οἱ παῖδες τῶν χωρικῶν τὴν ἐσπέραν τῆς παραμονῆς τῶν
 θεοφανείων προστρεπόμενοι εἰς ἐκάστης οἰκίας ἢ ποιμενικῆς

σκηνῆς θύραν, ψάλλουσι τὴν προτεταγμένον ὕμνον, λαμβάνοντες παντοῖα φιλοδωρήματα, οἷον νομίσματα, ἐρίφια, τυρὸν χλωρὸν, βούτυρον νέον, ὦα, μέλι, γάλα καὶ τὰ τοιαῦτα. Ὡς μοναδικὸν δὲ παράδειγμα προληπτικῆς πεποιθήσεως, νομίζομεν πρέπον νὰ μὴν ἀποσιωπήσωμεν, ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενοι, τὸ ἀκόλουθον. Πολλοὶ τῶν ὀχλικῶν, οἱ σφόδρα δεισιδαίμονες, φρονοῦσι βεβαιότερον καὶ τοῦ βεβαίου, ὅτι ἀνοίγονται τὰ οὐράνια κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα, καὶ ὅτι ἀφθόνως καὶ δαψιλῶς παρέχει ὁ ὕψιστος, (ὅστις διὰ τῆς ῥηγμῆς τοῦ οὐρανοῦ διαφαίνεται καθήμενος ἐν τῇ δόξῃ του ἐπὶ θρόνου σαπφειρίνου) ὁ τε ἕκαστος τότε αἰτήσῃ, καὶ διαγρυπνοῦσιν ἐν ὑπαίθρῳ μετὰ μεγάλης εὐσταθείας ἀντέχοντες πρὸς τὰ ψύχη καὶ τὰς χιόνας. Ἡ σπουδαία αὕτη δοξασία ἐπικρατεῖ εἰς τὰ χωρία ἐκεῖνα, ὅσα, πολὺ ἀφροσύνα τῶν μεγάλων πόλεων, ὅπου πάντες προτιμῶσι τὸν νήδυμον ὕπνον ἀντὶ τοῦ ἐξαισίου ἐκείνου θεάματος, πλησιάζουσι μᾶλλον εἰς τὴν ἀρχαϊκὴν ἀπλότητα καὶ εὐπιστίαν.

Μικρὸν σοφώτατον ὅπως σχόλιον, στηριζόμενον εἰς τὴν αὐταπόδεικτον ἀλήθειαν· « οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ὃς ζήσεται καὶ οὐχ ἁμαρτήσῃ » ἀνασκευάζει πληρέστατα τῶν ὑπεναντίων τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι δῆθεν ἐπειδὴ οὐδεὶς μέχρι τοῦδε εἶδε τὸ θαῦμα, ἄρα προτιμότερος ὁ νήδυμος ὕπνος. Τὸ πολύτιμον δὲ τοῦτο σχόλιον εἶναι, ὅτι « ἀνοιγόμενον τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν θεὸν ἕτοιμον καὶ πρόθυμον εἰς εὐεργεσίας μόνοι οἱ δίκαιοι βλέπουσι ».

Δὲν θέλει βεβαίως θεωρηθῇ παρεκτροπὴ νὰ διηγηθῶμεν μίαν βοτανικὴν ἀλήθειαν ἀρκετὰ ποιητικὴν, τερπνὴν καὶ φυσικωτάτην. Λέγουσιν ὅτι τὴν νύκτα τῆς 24—25 μαρτίου πάντα τὰ φυτὰ κλίνοντα τὴν κορυφὴν αὐτῶν μέχρι τῆς ῥίζης, λέγουσιν εἰς αὐτὴν « σ' ἀφίγω γειά »· Ἐννοοῦσι μὲ τοῦτο οἱ λέγοντες, ὅτι τότε εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς σημαντικωτέρας φυτικῆς αὐξήσεως.

ὅτι τὸν θεὸν εἶδεν ἡ ἀρχὴ τῆς ἀνθρώπου

νῦν. ἡννομενται εἰς τὴν κορυφὴν τῆς νύκτος καὶ τῆς 24—25 μαρτίου πάντα τὰ φυτὰ κλίνοντα τὴν κορυφὴν αὐτῶν μέχρι τῆς ῥίζης, λέγουσιν εἰς αὐτὴν « σ' ἀφίγω γειά »· Ἐννοοῦσι μὲ τοῦτο οἱ λέγοντες, ὅτι τότε εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς σημαντικωτέρας φυτικῆς αὐξήσεως.

(ΤΟΥ ΑΛΕΞΙΟΥ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ.

Εσεῖς πουλιά τῆς Λιάκουρας κι' ἀηδώνια τοῦ Σαλῶνου,
Καὶ σὺ, πετρίτ' ὀγλήγωρε, ποῦ πᾶς τῆς καταβόθραις
Χαιρέτα μου τὴν κλεφτουριά τὸ Γιάννη Διοβουνιώτη·
Τούρκους νὰ μὴν πιστέψουνε, ἀγάδες Σαλωνίταις,
Γιατὶ πιστεύθηκα κ' ἐγὼ στὸ γυιὸ τοῦ Μουσταφάγα,
Καὶ κείτομαι τώρα στὴ γῆς κορμὶ δίχως κεφάλι,
Δίχως τὰ παλληκάρια μου καὶ δίχως τ' ἄρματά μου.

Τὸ προτεταγμένον ἄσμα ἔπλεξαν οἱ ἐλευθερόφρονες νέοι τῆς Παρνασσίδος μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ ἀπὸ τῆς Κρίσης ἥρωος Ἀλεξίου Καλογήρου τοῦ φίλου τοῦ γλυκεῆς φωτὸς τῆς ἐλευθερίας. Ἡ δολοφονία αὕτη ἐγένετο τὸ 1802 τὸν τρόπον τόνδε. Ὁ υἱὸς τοῦ Μουσταφάγα, τοῦ διέποντος τὰ πράγματα τῆς Ἀμφίσσης, ἦτο κατὰ τὸ φαινόμενον φίλος αὐτοῦ, καὶ προσεκάλεσεν αὐτὸν διὰ τῶν προϋχόντων Ἀμφίσσης νὰ ἔλθῃ πρὸς ἀντάμωσιν τοῦ πατρὸς του. Αὐτὸς ὤμως ἠθέτησε τὴν ἐπίβουλον πρόσκλησιν, ἔχων κατὰ νοῦν τὸ ἄπιστον τῆς βαρβάρου. Ἀλλ' ἀφοῦ καὶ ὑπὸ τῶν προκρίτων πολλάκις ἐκλήθη, πολλὰς ὑποσχέσεις ὑπισχνουμένων καὶ ἐγγυήσεις διδόντων, ὑπήκουσε. Καὶ ἀφοῦ κατὰ τὸ σύννηθες ἐχαιρέτησε τὸν ὑπὸ τῶν δένδρων τὰς πνοάς, καὶ παρὰ τῶν ναμάτων τὰς ῥοὰς τοῦ κήπου τοῦ ἐντροφῶντα καὶ εὐφραινόμενον κακοτήθως μετὰ πολλῶν εὐπλοκάμων καὶ ῥοδαχρόων ὀθωμανίδων τοῦρκον, κατεκλίθη καὶ αὐτὸς παρ' ἐκείνῳ. Ὁ δὲ τοῦρκος ἐπρόσταξε τὸν ὑπηρέτην αὐτοῦ νὰ προσφέρῃ καφὲ καὶ καπνοσύριγγα εἰς τὸν Ἕλληνα, οὗ γενομένου, πρὶν ἢ ἀρχίσῃ νὰ πίνῃ καὶ νὰ καπνίζῃ, τοῦρκος ἄλλος ἐπιστόλισεν αὐτὸν ὀπισθεν κρύφα καὶ ἀφῆκε νεκρόν. Τότε καὶ ὁ Μουσταφάγας ἔσυρε τὸ φάσγανον αὐτοῦ καὶ ἀπέκοψε τὴν κάραν τοῦ μάρτυρος, ὅστις εἶχεν ἤδη ἀποπνεύσει.

ΤΟΥ ΝΑΣΟΥΛΑ.

Ἀνάθεμάσας, γέροντες, γέροντες Ῥαψανιώταις,
 Μὲ τὰ χαρτιὰ ποῦ στέλνεται στὸν καπετὰν Νασούλα.
 Ναρθῆς, ναρθῆς, Νασούλα μου, ναρθῆς νὰ προσκυνήσης,
 Θὰ σοῦ χαλάσουν τὸ παιδί τ' ὁμορφοχαϊδεμένο.
 Τὸν πῆρε τὸ παράπονο καὶ κίνησε νὰ πάη.
 Στὸ δρόμο ὅπου πάγαινε, στὸ δρόμο ποῦ παγαίνει.
 Ἀγάλ, ἀγάλια, γέροντες, γέροντες Ῥαψανιώταις,
 Πῶχω δυὸ λόγια νὰ σᾶς πῶ καὶ νὰ σᾶς μολογήσω·
 « Ἀπόψ' εἶδα στὸν ὕπνο μου, στὸν ὕπνο ποῦ κοιμώμουν
 « Μὲ δυὸ σπαθάκια ἔπαιζα, τὰ δυὸ ἦταν ραϊσμένα
 « Καὶ τὸ δικό μου τὸ σπαθὶ τσακίσθηκε στή μέση.
 "Αἶντε, Νάσιο, μὴ σκιάζεσαι, στὸ νοῦ σου μὴν τὸ βάλης,
 Τάνείρατα ἔναι ψέματα, ποτὲ μὴν τὰ πιστεύης.
 Σὰν κίνησε καὶ πάγαινε στὸ Μπέη Ῥαψανιώτη.
 Πολλὰ τὰ ἔτη, Μπέη μου. Καλῶς τον τὸ Νασούλα.
 Νασούλα, τί μᾶς ἤφερες ποῦρθες νὰ προσκυνήσης;
 Χίλια φλωριὰ σᾶς ἤφερα καὶ πεντακόσια γρόσια.
 Σᾶς ἤφερ' ἀσημόκουπα κρύο νερὸ νὰ πιῇτε.
 Καὶ τὸν τσελάτ' ἐφώναξε, κρυφὰ τὸν κουβεντιάζει.
 Τσελάτη μ', τὸ σπαθάκι σου πολὺ νὰ τὸ τροχίσῃς.
 Καὶ ὁ τσελάτης δάκρυσε, πολὺ ρίτσιὰ τοῦ πέφτει.
 Κρῖμα ἔναι, Μπέη μου, κρῖμα ἔναι σὲ τέτοιο παλληκάρι,
 Καὶ μᾶς ἀκούει ὁ θεὸς τρεῖς χρόνους δὲν ἀνθίζει.

Ἡ ὥδῃ τοῦ Νασούλα ἐψάλη τὸ 1811 ὑπὸ τῶν συγχωρίων
 τοῦ Ῥαψανιωτῶν, ἀφοῦ ἐφονεύθη τοῦτον τὸν τρόπον. Ὦν διω-
 ρισμένος ἀρχηγὸς εἰς ὅλα τὰ πέριξ τῆς Ῥαψάνης, ἐχλεύαζεν ἀ-
 προκαλύπτως, ἐλοιδόρει καὶ ἐκάκου τοὺς τούρκους, ὀπλίτης ὦν
 καὶ τέκνον τῆς ἐλευθερίας. Τινὲς ὅμως τῶν προκρίτων, φθονηταὶ

τῆς θέσεως καὶ τοῦ πλούτου αὐτοῦ, ἐκάλεσαν αὐτὸν παρακλη-
 τικῶς, ἵνα ἔλθῃ εἰς τὸν ἐν Ῥαψάνῃ Βένῃ καὶ ἀκούσῃ τὰς ὁποίας
 ἔχει νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν ὁδηγίας. Ἄλλως ὁ Βένῃς ἔχει σκο-
 πὸν νὰ φονεύσῃ τὸν μικρόν του καὶ μονογενῆ υἱόν. Ὁ Νασούλας
 ἀφοῦ ἤκουσε τοῦτο ἤχθη ὑπὸ τῆς φιλοστοργίας εἰς τὸν Βένῃν
 ἐρειδόμενος καὶ εἰς τὰς ἐγγυήσεις τῶν πρώτων τῆς Ῥαψάνης,
 οὗς παρηκολούθη. Ὁ Βένῃς ἐδέχθη τὸν Νασούλαν ὑπομειδιῶν καὶ
 τὸ ὄμμα πρὸς τὸν δῆμιον ἔχων ἐρρίμμενον. Ἡ ξανθὴ ὄμως κόμη
 καὶ ἡ ὀφιοέσσα, τὸ αἱματόεν πρόσωπον καὶ τὸ ἀρρένωπὸν τοῦ
 Νασούλα ἐξέπληττον τὸν δῆμιον, ὅστις ἱκανὸν ἔμεινε χρόνον
 διστάζων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν, ἣν ἐξετέλεσε κρύφα, τὴν μάχαιράν
 του ἐμπήξας εἰς τὸ μετάρρενον τοῦ μὲ πολλὴν εὐστάθειαν καὶ
 τόλμαν πρὸς τὸν Βένῃν λαλοῦντος Νασούλα.

ΤΟΥ ΜΟΥΣΑΒΑΡΔΟΥΝΙΑ.

Ἔσεῖς πουλιὰ τῆς ἀνοιξῆς κι' ἀηδώνια τῆς Μπαρδούνιας,
 Τὸ μάϊ νὰ μὴ λαλήσετε κι' ὅλο τὸ καλοκαίρι.
 Μουσαμπαρδούνιας πέθανε στῆς Ρούμελης τὰ μέρη.
 Ἦρθαν τὰ παλληκάρια του καὶ φέραν τ' ἄρματά του.
 Πίσω ἔρχετ' ἀράπης του καὶ φέρνει τ' ἄλογά του.

Οἱ νέοι τῆς Φελλίας ἐποίησαν τὸ τεταγμένον ἀσμάτιον τοῦ
 Μουσαβαρδούνια, ὅστις ἔζησε τῷ 1811. Ἀπέθανε δὲ εἰς τὴν
 Στερεὰν Ἑλλάδα, ὡς καὶ τὸ ἀσμάτιον λέγει, διότι συμπαρέλα-
 βεν ἀπὸ τῆς Φελλίας αὐτὸν ὁ Βελήπασας, ἵνα μετάσχωσι τοῦ
 κατὰ τὰ 1812 ἐκτραγέντος πολέμου τῆς Ῥωσσίας· ὅστις πρὶν
 ἢ φθάσῃ ἐν τῇ Στερεᾷ ἀπέθανεν. Ἦτο δὲ εὖρωστος καὶ χαρίεις,
 καθ' ἃ οἱ περιλειπόμενοι ἔτι ἐκ τῶν ἐνδόξων τῆς ἐπαναστάσεως
 ἀνδρῶν διηγοῦνται.

(ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΙΑ.

"Ολαις ἢ μάνναις θλίβονται κι ὅλαις παρηγοριοῦνται.
 Τοῦ Γιώργ' ἢ μάννα θλίβεται, παρηγοριὰ δὲν ἔχει.
 Στὸ παλεθῦρι κάθεται, τοὺς κάμπους ἀγναντεύει,
 Βλέπει τοὺς κάμπους ξαζεριά, βλέπει σοὺς κάμπους ἥλιο
 Τὰ ρίζοβούνια τ' Ὀλονοῦ πολὺ σκοτιδιασμένα,
 Κἂν ἀπ' τὰ χιόνια τὰ πολλὰ, κἂν ἀπὸ τὸ χειμῶνα.
 Μῆδ' ἀπ' τὰ χιόνια τὰ πολλὰ, μῆδ' ἀπὸ τὸ χειμῶνα.
 Τὸ Δεληγιώργι κλείσανε οἱ σκύλοι οἱ Λαλαῖοι.
 Τρεῖς ἡμερούλαις πόλεμο καὶ τρία μερονύχτια,
 Χωρὶς ψωμί, χωρὶς νερὸ, χωρὶς κάνα μεντάτι.
 Σελήμ-ἀράπης φώναξε ἀπὸ τὸ μετερίζι.
 "Εβγα, Γιώργι, προσκύνησε καὶ ρίξε τ' ἄρματά σου.—
 Τὶ λές, μωρὲ παλιότουρκα, μωρὲ παλιοτουρκάλα.
 Εγὼ ἔμ' ὁ Γιώργις τοῦ Γιαννιά τοῦ πρώτου καπετάνου,
 Ποῦ βάσταγε τὸν πόλεμο πέντε καὶ δέκα μέραις.
 Θέλα βαστάξω κ' ἐγὼ τρεῖς νὰ μοῦρθη τὸ μεντάτι.—
 Δὲν εἶν' πουλάκι ἄγριο, δὲν εἶν' ἡμερωμένο,
 Νὰ πάη μέσα σὰ Τρίκορφα σοὺς Κολοκοτρωνέους,
 Νὰ δώτῃ λόγος τῶν κλεφτῶν καὶ τῶν καπετανέων,
 Μεντάτι νὰ μᾶς στείλουνε μπελτίμου καὶ γλυτώσω.

Κατὰ τὸν ἀπρίλιον τοῦ 1821, ὅτε τὸ πῦρ ἤρξατο νὰ δια-
 δίδηται εἰς τὸν ὑπόνομον τῆς ἐπαναστάσεως, ἐπετέθη εὐθαρσῶς
 καὶ ὁ Ἀμαρτωλὸς ἦρως τῆς Τριταίας κατὰ τῶν αἰμοδόρων Λα-
 λαίων, καὶ βολὴς πολεμίας, διελάσασα τὴν ψόαν τοῦ Ἑλλήνος
 πολεμιστοῦ, ἐθανάτωσεν αὐτὸν παραχρῆμα. Οἱ ὑπ' αὐτὸν δέ
 δώδεκα ὀρεινοὶ ἐπαναστάται δι' ἐνεδρῶν κατεσφάγησαν ἅπαντες
 ὑπὸ τῶν βαρβάρων. Τὸ λυπηρὸν τέλος τῶν ἡμιθέων αὐτῶν ἔχει
 θέμα τὸ προτεταγμένον ἀσμάτιον, ποιηθὲν τότε ἐν Πάτραις.)

ΓΑΜΗΛΙΑ.

Πέντε κόσκινα καὶ τρεῖς κλισάραις
Κοσκινάγανε τὸ σιμιγδάλι
Καὶ διαλέγανε μαργαριτάρι.

Ὁ γάμος ἄρχεται ἀπὸ τῆς πέμπτης τῆς ἐβδομάδος ἡμέρας. Οἱ προσκεκλημένοι νέοι φέρουσι περὶ τὴν δείλῃν αὐτῆς τὰ πρὸς ἔψῃσιν καὶ ὄπτησιν τῶν φαγητῶν ξύλα. Αἱ δὲ εἰς τὴν τῶν νυμφίων οἰκίαν παρθένοι ραίνουσιν αὐτὰ παντοίοις καταχύσμασι· τὴν δὲ ἐσπέραν κοσκινίζουσαι τὸ ἄλευρον ἄδουσι τὸ προτεταγμένον.

Λουμπάρδος γάμος γίνεται καὶ ἀριονκωσταντινάτος.

Τὴν παρσκευὴν καθαρίζουσι τὸν ὅποιον μέλλουσι νὰ μεταχειρισθῶσιν εἰς τὰ φαγητὰ σῖτον, εἶτα ἀλοῦσιν αὐτὸν εἰς τὸν χειρόμυλον ψάλλουσαι τὸν δυσκατάληπτον, εἰς ἡμᾶς τοῦλάχισον, στίχον.

Ψιλὸ, λιχνὸ ᾗ τὸ κόσκινο καὶ ἀφράτο τὸ προζύμι,
Καὶ σὸν ἀφρὸ τοῦ προζυμίου ἡ νύφ μας εἶναι μέσα.
Κανεῖς δὲν τὴν ἐγνώρισε, κανεῖς δὲν τὴ γνωρίζει.
Ὁ νιός μας τὴν ἐγνώρισε ποῦθελε νὰ τὴν πάρῃ.

Τὴν ἐσπέραν τῆς παρασκευῆς αἱ παρθένοι ἀθροίζονται περὶ τὴν σκάφην διὰ νὰ ζυμώσωσι τὸ κοσκινισθὲν ἄλευρον· τούτων δὲ

μία, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἔχη καὶ μητέρα καὶ πατέρα ζῶντας, ἀρχίζει τὸ ζύμωμα· αἱ δὲ ἄλλαι, ἀφοῦ ρίψωσιν ἐν τῇ ζύμῃ διάφορα νομίσματα, ψάλλουσι τὸ προτεταγμένον. Ἀπὸ τοῦ φυράματος δὲ τούτου ζυμόνουσιν ἄπειρα μικρὰ κολλούρια, δι' ὧν καλοῦσι τοὺς συγγενεῖς, τοὺς φίλους κλ. Ζυμόνουσι πρὸς τούτοις αἱ μὲν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης παρθένοι μίαν μεγάλην κολλούραν καὶ καθαράν, ἡ ὁποία κόπτεται τὴν ἑσπέραν τῆς κυριακῆς εἰς τοῦ γαμβροῦ τὴν οἰκίαν, καὶ διαλύεται τότε ὁ γάμος· αἱ δὲ εἰς τὴν τοῦ γαμβροῦ μίαν ὁμοίαν, ἣν κόπτει ὁ γαμβρὸς ὅταν ἔλθῃ εἰς τὴν αὐλὴν τῆς νύμφης καὶ χύνει πρὸς τοὺς συνεῖρηκότας αὐτοκλήτους ἐν τῷ γάμῳ.

Φοῦρνε μου δίπλατε καὶ τριδιπλοκαῦμένε,
Ψῆσε, ῥοδίνισε τὸ χρυσὸ ψωμί,
Πῶς εἶναι κ' ἡ νιόνυφη ῥοδοκόκκινη.

Ὅταν ρίπτωσι τὰ κολλούρια εἰς τὸν κλίβανον ἄδουσι τὸ τεταγμένον.

Σήκω, νύφη μας, σήκω, χρυσή μας,
Ἐάτσε στὸ στελιὸ καὶ μὴ δειλιάζης,
Γιατὶ τὸ στελιὸ μιλάει καὶ λέει·
«Σήκω, νύφη μας, σήκω, χρυσή μας,
Τώρα οἱ γάμοι σου, τώρα ἡ χαράί σου·
Ἀφεντούλης σου χαρὰ ποῦ κάνει.
Τώρα οἱ γάμοι σου, τώρα ἡ χαράί σου·
Ἡ μανούλα σου χαρὰ ποῦ κάνει.
Τώρα οἱ γάμοι σου, τώρα ἡ χαράί σου·
Τ' ἀδερφούλια σου χαρὰ ποῦ κάνουν.
Τώρα οἱ γάμοι σου, τώρα ἡ χαράί σου·
Ἡ ἀδερφούλαις σου χαρὰ ποῦ κάνουν.
Τώρα οἱ γάμοι σου, τώρα ἡ χαράί σου·
Ὁ παπούλης σου, χαρὰ ποῦ κάνει.

Τώρα οἱ γάμοι σου, τώρα ἡ χαρὰί σου.
Ἡ κυρούλα σου χαρὰ ποῦ κάνει.»

Αἱ παρθένοι κατὰ χορείας ἱστάμεναι περὶ τὴν νύμφην, ψάλλουσι τὸ προτεταγμένον, χύνουσαι δάκρυα συγκινήσεως.

Στελιὸ] Τὸ θάθρον, ἐφ' οὗ καθίζουσι τὴν νύμφην διὰ νὰ τὴν στολίσωσι.

Ποιὰ μάνα γέννησε τὴ χρυσὴ νύφη;
ἘΝὰ μὴν τὴ γέννησ' ἡ δάφνη κ' ἡ σμερτιά; —
Δὲν τὴ γέννησε ἡ δάφνη κ' ἡ σμερτιά,
Μὲν τὴν ἐγέννησε ἡ μοσχομηλιά.

Περὶ τὸ τέρμα δὲ τῆς στολίσεως τῆς νύμφης ἄδεται τὸ τεταγμένον.

Πουλάκι εἶχα στὸ κλουβί.
(Νὰ ζ' ὁ γαμπρὸς κ' ἡ νύφη)
Μοῦ σκανδαλίσθη τὸ κλουβί,
(Νὰ ζ' ὁ γαμπρὸς κ' ἡ νύφη)
Καὶ μοῦφυγε τ' ἀηδώνι,
(Νὰ ζ' ὁ γαμπρὸς κ' ἡ νύφη)
Τ' ἄστρι καὶ τὸ φεγγάρι.

Περαιωθείσης δὲ ὁλοσχερῶς ἄδουσι τὸ τεταγμένον χορεύουσαι.

Γιὰ φέρτε χτένι καὶ γυαλί καὶ τῆς ἐληῆς τὸ λάδι
Νὰ λούσωμ' νὰ χτενίσωμε τὴν ἀργυρὴ γουρούντα

Πρὶν ἢ ἀρχίσωσιν οἱ ἄνδρες νὰ κείρωσι τὸ γένειον τοῦ γαμβροῦ, αἱ νεάνιδες ἄδουσι περίξ αὐτοῦ ἱστάμεναι. Οἱ δὲ παρευρισκόμενοι ἔρχονται ἐναλλάξ εἰς τὸν γαμβρὸν, καὶ ἀφοῦ σύρσων ὀλίγον τὸ εἰς τὴν κόμην αὐτοῦ ὄν κτένιον, καταχύνουσι νομίσματα ἀπὸ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ (πρὸς τὸ πρὸ τῆς σιαγόνας του ἔμ. πλεον ὕδατος ἄγγος, ὃ κρατεῖ εἰς ἓκ τῶν ἐκεῖ παίδων.

Γαμπρέ μ' κ' ἐκεῖ ποῦ θέλα πᾶς κ' ἐκεῖ ποῦ θέλα μείνεις
Σὰν κυπαρίσσι νὰ σταθῇς, σὰ δένδρο νὰ ριζώσης,
Σὰ μῆλο σὰν τριαντάφυλλο νὰ ροδοκοκκινίσης.

Ἡ προτεταγμένη εὐχή γίνεται ὑπὸ τῶν κορασιῶν πρὸς τὸν
γαμβρὸν, ἀναχωροῦντα ὡς ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης.

Γιὰ ιδέες το τ' ἀρχοντόπουλο καὶ τὸ μπεγεντισμένο,
Δέν εἶναι τόπος νὰ σταθῇ κι' αὐλὴ νὰ ξαπεζέψῃ,
Δέν εἶναι χρυσοπάλουκο νὰ δέσῃ τ' ἄλογότου.—
Γαμπρέ μ' γιὰτ' εἶσαι ροῖδινὸς κ' ὁ μαῦρος ἰδρωμένος;—
Ὁ μαῦρος μ' εἶν' ἀπ' τὴν αὐγὴ κ' ἐγὼ ἀπ' τὴν καβάλα.

Ὁ γαμβρὸς, ὑπὸ πλήθους εὐθύμου παρακολουθούμενος, ἔρχετ'
ἔφιππος εἰς τὴν αὐλὴν τῆς νύμφης. Αἱ δὲ νεάνιδες ἄδουσι τὸ
τεταγμένον χορεύουσαι. Τούτου δὲ τελειωθέντος χωρεῖ πρὸς τὴν
θύραν καὶ κόπτων τὴν κολλούραν, ρίπτει πρὸς τοὺς παρευρισκομέ-
νους καταβαίνων τοῦ ἵππου. Ἡ δὲ μήτηρ τῆς νύμφης ἰσταμένη
ἔσω τῆς θύρας μετὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς, φέρει κύπελον μέλιτος
καὶ ἀμυγδάλων ἔμπλεον καὶ μελόνει τὸν γαμβρὸν. Δηλοῖ δὲ
τοῦτο, ὅτι καὶ ὁ γαμβρὸς πρὸς τὴν θυγατέρα αὐτῶν πρέπει νὰ
ᾔναι γλυκὺς ὡς τὸ μέλι. Εἵτα, ὁ γαμβρὸς, πετᾷ εἰς τὸ στῆθος
τῆς πενθερᾶς τοῦ ροιᾶν, καὶ ἐὰν εὐστοχήσῃ αὐτῆς, αἶσιον ἄλλως,
ἀπαίσιον.

Ἥλιε πετεινέ, περικατέβα

Κ' ἔμπα σῆς αὐλαῖς κ' ἔμπα στῆς ρούγαις,

Περικάλεσε νὰ μᾶς τὴ δώσουν. —

Ὅλ' ἠθέλανε, ὅλ' ἀγαπᾶνε

Κ' ἡ μανούλα τῆς κείνῃ δέ θέλει.

Ἥλιε πετεινέ κτλ.

Αἱ περὶ τὸν ἐν τῇ θύρᾳ ἀκόμῃ γαμβρὸν γυναῖκες ἄδουσι τὸ
προτεταγμένον, διότι ἡ μήτηρ τῆς νύμφης ἐπιμένει ζητοῦσα

τὰ ὑποσχεθέντα, τὸν καλὸν οἶνον, ὃν ὑπεσχέθησαν οἱ γονεῖς του καὶ δὲν ἀπέστειλαν σωστὸν, τὴν καλὴν αἶγα καὶ τὴν παχεῖαν κλ᾽ εἶτα συναινεῖ. Καὶ εἰσερχόμενοι στρώνουσι τράπεζαν εὐρεῖαν καὶ τραγωδοῦσιν εὐωχούμενοι, καὶ κρέατα ἀνταλλάσσοντες καὶ οἶνον μὲ τοὺς τῆς νύμφης συμπεθέρους ἐκ τοῦ ἄλλου καθημένους μέρους. Ὁ δὲ ἱερεὺς ἔρχεται μετὰ τοῦ γαμβροῦ εἰς τὸ μέρος ἐνθα ἡ νύμφη καὶ στεφανοῖ αὐτοὺς, εὐλογῶν καὶ ἀγιάζων. Μετὰ τὸ στεφάνωμα φέρονται οἱ νυμφῖοι εἰς αὐτοὺς, καὶ ἀφοῦ ἀσπασθῶσι τὴν χεῖρα ὅλων, ἴστανται ὄρθιοι ἐνθεν καὶ ἐνθεν καὶ προσκυνοῦσιν.

Ἡλῖε πετεινέ·] δυσκατάληπτον, εἰς ἡμᾶς τοῦλάχιστον.

Ἄϊτὸς ἐβγῆκε νὰ κυνηγήσῃ
Δὲν ἐκυνήγαε λαγούς, περδίκια,
Μὸν κυνηγάει τὰ μαῦρα μάτια.

Ὅταν φθάσῃ ὁ γαμβρὸς εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης, αἱ παρθένοι ψάλλουσι κατ' ἰδίαν χορεύουσαι.

Μαῦρα μου μάτια καὶ πλουμισμένα,
Γιὰ σᾶς δουλεύω, γιὰ σᾶς στρατεύω,
Γιὰ σᾶς τὸν ὕπνο δὲν τὸν χορταίνω.

Αἱ περὶ τὸν γαμβρὸν γυναῖκες ᾄδουσιν αὐτὸ ἡρέμα.

Γιαῦχήσου σὺ ὁ κύρης τῆς τώρα στὸ κίνημά της.
Σοῦ ὕχεται ὡ γὰρ παιδάκι μου, τώρα στὸ κίνημά σου,
Γιαῦχήσου σ' ἡ μανούλα τῆς τώρα στὸ κίνημά της.
Σοῦ ὕχεται ὡ γὰρ, παιδάκι μου, τώρα στὸ κίνημά σου.
Γιαῦχήσου σ' ἀδερφούλα τῆς τώρα στὸ κίνημά της.
Σοῦ ὕχεται ὡ γὰρ ἀδερφούλα σου τώρα στὸ κίνημά σου.

Ὅταν ἀναχωρῇ ἡ νύμφη.

Ἄναχαρίτι τοῦ σπητιοῦ σ' ἀφίνω καλὴ νύχτα.
 Νὰ πῆτε τ' ἀφεντούλη μου δὲν ἔρχομ' ἄλλη μέρα.
 Ἄναχαρίτι τοῦ σπητιοῦ σ' ἀφίνω καλὴ νύχτα.
 Νὰ πῆτε τῆς μανούλας μου δὲν ἔρχομ' ἄλλη νύχτα.
 Ἄναχαρίτι τοῦ σπητιοῦ σ' ἀφίνω καλὴ νύχτα.
 Νὰ πῆτε τ' ἀδερφούλια μου δὲν ἔρχομ' ἄλλη μέρα.
 Ἄναχαρίτι τοῦ σπητιοῦ σ' ἀφίνω καλὴ νύχτα.
 Νὰ πῆτε τσ' ἀδερφούλαις μου δὲν ἔρχομ' ἄλλη νύχτα.

Ὅταν μαρκρύνεται ὀλίγον.

Γέμ ἀποχωρίζεται κτῆς μανούλας τῆς.
 Γέμ ἀποχωρίζεται κτ' ἀδερφούλια τῆς.
 Γέμ ἀποχωρίζεται κς' ἀδερφούλαις τῆς.
 Πάει στὰ σπήτια τῆς, στῆς αὐλαῖς τῆς,

Παλεθύρια τῆς,

Παλεθύρια τῆς χρυσοχρισμένα.

Ὅταν ἦναι πολὺ μακράν.

Στράταις μου μαρμαρώσετε, λειβάδια ξεφαντῶστε,
 Γιὰ νὰ περάσ' ἡ νιόνυφη νὰ πάη στὰ γονικά τῆς.

Ἡ Εὐχὴ γίνεται ὑπὸ τῶν κορασίων.

Μιὰ βαμβακούλα φουντουτὴ ποῦ εἶχα σὴν αὐλή μου.
 Τὴ σκάλιζα, τὴν πότιζα, πάντεχα νὰ τὴν εἶχα.
 Μᾶρθε ξένος κι ἀπόξενος, μᾶρθε καὶ μοῦ τὴ πῆρε. —
 Δέ σοῦπα γώ, μανούλα μου, ὅλη τὴν ἐβδομάδα
 Τὸν ξένο μὴν τὸν δέχεσαι πόρχεται στὴν αὐλή σου,
 Τὶ σέ γελᾷ, τὶ σέ πλανᾷ, πέρνει τὴ βαμβακιά σου;
 Κρύψε με, μάνα μ', κρύψε με νὰ μὴ μὲ πάρ' ὁ ξένος. —
 Σὲ κρύβω γώ, παιδάκι μου, κι ὁ ξένος θὰ σὲ πάρει.

Καὶ αὐτὸ ἀπὸ μέρους τῆς μητρὸς καὶ τῆς νύμφης κατ' ἰδίαν
ὥς καὶ τὸ ᾄσμα λέγει.

Ἐπόψ' ἡ μάγνα τῆς χρυσῆς νύμφης
Δέν τρώει, δέν πίνει, μήτε κοιμᾶται,
Μὸν ἔξω βγαίνει καὶ συλλογᾶται,
Καὶ τῆς γειτόνισσαίς της ρωτάει·
Γειτόνισσαίς μου καὶ συντρόφισσαίς μου,
Μὴν ἴδατε τὴν πέρδικά μου
Καὶ τὴ σπητονοικοκυρά μου;
Ξένος διαβάτης καὶ στρατολάτης
Ἦρθε καὶ πῆρε τὴν πέρδικά σου
Καὶ τὴ σπητονοικοκυρά σου.

Τὴν ἐσπέραν τῆς κυριακῆς ὅπου μένουσιν εἰς τὴν οἰκίαν τῶν
γονέων τῆς νύμφης τινὲς τῶν συγγενῶν καὶ πολλοὶ ἄλλοι καὶ
αὐτό.

A'. χορός.

Πῶς ἀργῆσαν συμπεθέροι
Νὰ μᾶς φέρουνε τὴ νύμφη;

B'. χορός.

Τὴν ἀργῆσαν οἱ γονεῖς της
Νὰ μαζόξουν τὰ προικιά της.

Τὰ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ κοράσια χορεύοντα ψάλλουσιν
αὐτὸ, περιμένοντα τοὺς νυμφίους.

Πάψατ' αἶρες πάψατε ποῦ φέρνουνε τὴ νιόνυφη.
Κᾶνε τὰ κόκκινα φορεῖ, κᾶνε τὰ κατακόκκινα.
Μήτε τὰ κόκκινα φορεῖ, μήτε τὰ κατακόκκινα,
Μὸν τ' ἄσπρα τὰ γαλάζινα ποῦ φέρνουνε τὴ νιόνυφη.

ὅταν ἔρχονται οἱ νεόνυμφοι καὶ οἱ συμπέθεροι ψάλλεται
καὶ τὸ τετράστιχον.

Καλῶς ἡύραμε τὸν τόπο,
Καλοροίζικη καὶ ἡ νύφη.
Κ' ἡ κακὴ τῆς ἀνδραδέρφη
Ἀκαμάτρα τὴν λαλάει.
Πέντε μῆνους ἐν ἀδράχτι
Κι ἄλλους τρεῖς ξεσφοντυλίδα.

Ἄμα φθάσωσιν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ γαμβροῦ ψάλλουσι τὸ ἐ-
ξάστιχον, καὶ χορεύουσι, καὶ πίνουσι καὶ πυρσοκροτοῦσι τι-
νές.

Ξεσφοντυλίδα] ὀνομάζουσι τὰ κοράσια τῶν χωρικῶν τὸ νήμας
ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τειλίζουν εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἀδρακτίου, πλή-
ρους νήματος οὔτης τῆς μέσης αὐτοῦ.

Τούτ' ἦταν ποῦ μᾶς λέγανε
Καὶ μᾶς τὴν ἐπαινεύγανε,
Τὴν ταπεινὴν, τὴν σιγαλὴν
Ποῦ δὲ δανεῖζει τὸ φιλί ;

Ἡ ἀνθραδέλφη ἀφοῦ ἀσπασθῇ τὴν νύμφην λέγει ἔπειτα κατ'
ιδίαν τὸ τετράστιχον. Ἡ δὲ νύμφη φθάνουσα εἰς τὴν θύραν
τῆς πενθερᾶς τῆς ἵσταται ὀλίγον· ἡ δὲ πενθερὰ φέρει λύχνον
πλήρη ἐλαίου καὶ διὰ τοῦ δακτύλου αὐτῆς ἀλοῖφει τὴν θύραν
εἰς τέσσαρα μέρη, τὸ σχῆμα τοῦ σταυροῦ ποιῶσα. Σημαίνει δὲ
τοῦτο, ὅτι καὶ ἡ νύμφη πρέπει νὰ ᾔηται ὡς τὸ ἔλεον μαλακὴ καὶ
καλὴ τὴν καρδίαν, καὶ ὁ σταυρὸς νὰ τὴν φυλάττῃ ἀπὸ κακῶν.
Τοῦτου τελειωθέντος, εἰσέρχονται ὅλοι, κάθηνται
εἰς τὴν τράπεζαν καὶ τραγωδοῦσι τὸ ἐπόμενον.

Χαίρετ' ὁ πεῦκος στὸ γκρεμνὸ κ' ὁ ἔλατος σὰ χιόνια.
 Χαίρεται κ' ἓνας νιὸς καλὸς 'ς ἓνα χρυσὸ τραπέζι.
 Τρεῖς λυγεραῖς τὸν ἐκερνοῦν κ' αἱ τρεῖς καλαῖς κοπέλλαις·
 Ἡ μιὰ κερνάει μὲ τὸ γυαλί κ' ἡ ἄλλ' μὲ τὸ ποτήρι,
 Κ' ἡ τρίτη ἡ καλλίτερη μὲ τ' ἀσημαίνιο τάση·
 Ὅσαις φοραῖς τὸν ἐκερνάει τόσα λόγια τοῦ λέει.—
 Μὲρ τὸ κρασί σ' εἶναι γλυκὸ, τὰ λόγια σου φαρμάκια.

Γιὰ φάει, κόρη μου, γιὰ πιὲ καὶ πίσω μὴ θυμᾶσαι.
 Βρὲ πῶς μοῦ λές νὰ φᾶ, νὰ πιῶ καὶ πίσω μὴ θυμᾶμαι.
 Θυμᾶμαι τὸν πατέρα μου καὶ λυόνω σὰν τ' ἀλάτι.
 Γιὰ φάει, κόρη μου, γιὰ πιὲ καὶ πίσω μὴ θυμᾶσαι.
 Βρὲ πῶς μοῦ λές νὰ φᾶ, νὰ πιῶ καὶ πίσω μὴ θυμᾶμαι.
 Θυμᾶμαι τὴ μανούλα μου καὶ λυόνω σὰν τ' ἀλάτι.
 Γιὰ φάει, κόρη μου, γιὰ πιὲ καὶ πίσω μὴ θυμᾶσαι.
 Βρὲ πῶς μοῦ λές νὰ φᾶ, νὰ πιῶ καὶ πίσω μὴ θυμᾶμαι·
 Θυμᾶμαι τ' ἀδερφοῦλια μου καὶ λυόνω σὰν τ' ἀλάτι.

Ὁ διάλογος γίνεται ὅταν ἡ πενθερὰ φιλεύῃ τὴν νύμφην ἰδι-
 αιτέρως.

Κόψετέ τὴν τὴν κολλούρα,
 Τὴν φιλοκασκινισμένη,
 Τὴν ἀφρατοζυμωμένη.

Τὴν ἐσπέραν τῆς κυριακῆς φέρουσιν εἰς τὴν τράπεζαν ἄγγος,
 ὑπὸ λαμπάδος φωτιζόμενον, καὶ ρίπτουσι διάφορα νομίσματα·
 ἔπειτα ἀνίστανται ὅλοι καὶ χορεύουσι, καὶ τραγωδοῦσι τὸ
 τρίστιχον, καὶ κόπτουσι τὴν κολλούραν τῆς νύμφης, καὶ διαλύε-
 ται ὁ γάμος.

ΒΑΚΧΙΚΑ.

Φέτο τ' ἀμπέλια χάλασαν
 Κι' ἀπὸ καιροῦ δὲν κᾶνε,
 Κ' ὅσοι μπεκρίδες τᾶκουσαν
 Ἔπесαν νὰ πεθᾶνε.
 Ἐκάνανε συμβούλιο
 Νὰ πᾶνε σ' ἄλλον τόπο
 Νὰ βροῦνε τὰ κρασιὰ φθηνά,
 Κι' ἄς κάνουνε καὶ κόπο.

Τὸ ποτηράκι ποῦ κρατεῖς
 Νᾶμουν ψαράκι μέσα,
 Ἐσὺ νὰ πίνης τὸ κρασί,
 Κ' ἐγὼ νὰ πλέχω μέσα.

Α'.

Γέρος εἶσαι δὲ φελᾶς,
 Τὸ κρασί μὴν τὸ χαλᾶς.

Β'.

Γέρος γέρος μὲ τὰ γένεια
 Ποῦ στραγγίζει τὰ βαγένια.

ΕΡΩΤΙΚΑ.

ΤΡΕΙΣ χρόνους έπερπάτησα καὶ τρία μερονύχτια
 Μὲ μιὰ χαμαῖδοπέρδικα, μιὰ φιλογερδανοῦσα,
 Ποῦχε τῆς χήνας τὸ λαιμὸ, τῆς πέρδικας τὰ κάλλη·
 Νὰ τῆς μιλήσω ντρέπομαι, νὰ τῆς τὸ πῶ ντιργέμαι·
 Νὰ τὴν ἀφῆσ' ἀφίλητη ταχιά γελάει μ' ἐμένα.
 Μὰ πῆγα καὶ τὴν φίλησα στὰ μάτια καὶ στὰ φρύδια. —
 Ποιὸς ἦταν ποῦ μὲ φίλησε στὰ μάτια καὶ στὰ φρύδια. —
 Ἐγὼ ἤμουν ποῦ σὲ φίλησα στὰ μάτια καὶ στὰ φρύδια.
 Ῥίξε τὸν ἴσκιο χαμπηλὰ καὶ τὸ μαντήλι δίπλα
 Νὰ μὴ φανῇ τὸ φίλημα ποῦ σέχω φιλημένα.

Βρὲ σεῖς χιλιδώνια καὶ μαῦρα πουλιά!
 Γιὰ παραχαμπηλῶστε τῆς φτερούγαις σας
 Γιὰ νὰ σᾶς δώσω γράμμα ἀπ' τὰ χέρια μου,
 Νὰ πᾶτε τῆς καλῆς μου καὶ τῆς μάννας μου,
 Τ' ἐγὼ ἔμαι στὸ Μησύρι καὶ στὰ Μέθενα.
 Μὰ κεῖ ἔναι μιὰ γυναῖκα μάγισσας παιδί·
 Μαγεύει τὰ καράβια καὶ δὲν ἀρμενοῦν,
 Μαγεύει τὰ πουλάκια καὶ δὲν ἀπετοῦν,
 Μαγεύει τὰ ποτάμια καὶ δὲν τρέχουνε.
 Ἐράγεψε καὶ μένα καὶ δὲν ἔρχουμαι.
 Ὅταν κινάω νᾶρθω λάσπαις καὶ νερά.
 Ὅταν γυρίζω πίσω ἥλιος καὶ χαρά.
 Σοῦ στέλνω τὸ μαντήλι χαιρετίσματα,
 Κι ἂν ἦναι λαιρωμένο πάντεχε νάρθῳ,
 Κι ἂν εἶν' μοσχοπλυμένο μὴ μὲ καρτερῆς,
 Τὶ μένα μὲ μαγέψαν, δὲν ἤμπορῳ νάρθῳ.

Ἀγαπῶ νὰ χιλιδώνι·
 Σκύλλα ἢ μάννα μὲ μαλόνει·
 Χιλιδώνι μου ν' ἀπέχης,
 Γιατὶ διάφορο δὲν ἔχεις.—
 Πῶς ν' ἀπέχω νὰ ξεχάσω,
 Τὴν ἀγάπη μου νὰ χάσω,
 Ποῦ γὼ ἔμαι ξένος καὶ κανέν δὲν ἔχω,
 Παρὰ εἰς τούτῃ τὴν ἀγάπη τρέχω;

Ποταμὲ, ὅταν γιομίζης,
 Καὶ βαρῆς καὶ κυματίζης,
 Πάρε με στὰ κύματά σου,
 Στὰ γλυκογυρίσματά σου,
 Νὰ μὲ πᾶς τὴ δύσι, δύσι,
 Μὲς τὴ μαρμαρένια βρύσι·
 Κεῖ ποῦ πλένουν ἢ κοπέλλαις
 Τῶν παιδιῶν τῆς φουστανέλλαις.

Μαρμαρένια μου κολώνα!
 Γιὰ κατέβα στὸ λειμῶνα
 Νὰ σὲ φθιάσω κυπαρίσσι,
 Καμαρίτσα μὲ τὴ βρύση,
 Νᾶρχωντ' ἢ ξανθαῖς νὰ πλένουν,
 Ἡ μαυρομμάταις νὰ λευκαίνουν.

Κόβω μιὰ κλάρα,
 Κλαρίτσα λειμονιά
 Καὶ πιάνω μὲ ἀγαπητικιά.
 Κόρη, ποιά μάννα,
 Μαννούλα σ' ἔκαμε
 Καὶ σ' ἔστειλε σ' ἐμένανε;—

Μιά γρηά χηνούλα,
Χηνούλα μ' ἔκαμε
Καὶ μ' ἔστειλε 'ς ἐσένανε,
Ποῦχε τὰ μάτια,
Ματάκια σὰν ἐλγὰ,
Καὶ ζούρλαν' ὅλα τὰ παιδιὰ,
Ποῦχε τὰ στήθη
Τὰ στήθη της πλατὺ,
Ζωγραφισμένο σὰ χαρτί.
Ποῦχε τὸν ἄσπρο,
Τὸν ἄσπρο τὸ λαιμό,
Γαργάριζε σὰν τὸ νερό.

Κάτω στῆς ἄσπραις θάλασσαις πύργος εἶναι κτισμένος,
(Μολύβι σκεπασμένος).

Καὶ στὰ παλεθυράκια του κάθονται τρεῖς κυράδες,
(Μὰ ἴσαν καὶ συνυφάδες.)

Ἡ μιὰ ξομπλιάζει τὸν αἵτὸ καὶ ἡ ἄλλη τὸν πετρίτη,
(Παρασκευὴ καὶ τρίτη)

Καὶ ἡ τρίτη ἡ καλλίτερη τὸν ἥλιο συντηριάζει
(Καὶ τὰ φλωρι' ἀραδιάζει)

Γιὰ ἔβγα, ἥλιε μ', γιὰ ν' αὐγῶ, γιὰ λάμψε γιὰ νὰ λάμψω·
Βρὲ σὺ κ' ἂν λάμψης, ἥλιε μου, θὰ κάψης τὰ χορτάρια·
Κ' ἐγὼ κ' ἂν λάμψω, ἥλιε μου, θὰ κάψω παλληκάρια.

Δευτέρα ἡμέρα κίνησα νὰ πᾶ νὰ κυνηγήσω·
Τὴ στράτα ὅπου πάγαινα, τὴ στράτα ποῦ παγαίνω
Παπαδοπούλ' ἀπάντησα, μ' ἓνα μαντήλι μῆλα·
ἘΝα μῆλο τῆς ἐγύρεψα, κείνη μοῦ δίνει πέντε·
Δὲ θέλω γὼ τὰ μῆλα σου τὰ τσαλοπατημένα,

Μὸν θέλω τὸ κορμάκι σου νὰ τὸ χαροῦμ' ἀντάμα. —
 Βρὲ μένα τὸ κορμάκι μου πολλοὺς δραγάταις ἔχει.

Μορὴ παπαδοπούλα!
 Γιαῦγα στὸ παλεθῦρι
 Τὰ μάτια σου νὰ ἰδῶ
 Γιὰ νὰ μὴν τρελλαθῶ. —
 Γιτὶ τὸν Ἀρβανίτη,
 Τὶ θέλεις νὰ τὰ ἰδῇς;
 Περδίχια ἵναι στὰ πλάγια
 Καὶ πάγαινε νὰ ἰδῇς
 Γιὰ νὰ μὴν τρελλαθῇς. —
 Μορὴ παπαδοπούλα!
 Γιαῦγα στὸ παλεθῦρι
 Τὰ φρύδια σου νὰ ἰδῶ
 Γιὰ νὰ μὴ ζουρλαθῶ.
 Γιτὶ τὸν Ἀρβανίτη,
 Τὶ θέλεις νὰ τὰ ἰδῇς;
 Γαϊτάνια στὸ παζάρι
 Καὶ πάγαινε νὰ ἰδῇς
 Γιὰ νὰ μὴν τρελλαθῇς.
 Μορὴ παπαδοπούλα!
 Γιαῦγα στὸ παλεθῦρι
 Τὰ δόντια σου νὰ ἰδῶ
 Γιὰ νὰ μὴν τρελλαθῶ. —
 Γιτὶ τὴν τὸν Ἀρβανίτη,
 Τὶ θέλεις νὰ τὰ ἰδῇς;
 Ρύζ' εἶναι στὸ παζάρι
 Καὶ πάγαινε νὰ ἰδῇς
 Γιὰ νὰ μὴ ζουρλαθῇς.

Δένδρον εἶχα στὴν αὐλή μου
 Γιὰ παρηγοριὰ δική μου.
 Δὲν τὸ ξέρω τὶ δένδρ' εἶναι.
 Πράσινα, ξανθὰ ἔν' τὰ φύλλα
 Κι' ἀσημένια τὰ κλονάρια.
 Κόρη κάθεται στὸν ἴσκιο
 Κι' ἀριομ.πλέχ' ἓνα γαϊτάνι.
 Ξῆντα δυὸ λογιῶν τὸ φθιάνει.
 Κι' ἂν τὸ πλέξῃ κι' ἂν τὸ σώσῃ
 Τίνος θέλει νὰ τὸ δώσῃ;
 Δόμ. το μένα τοῦ λεβέντη,
 Τοῦ πτωχοῦ καὶ τοῦ γιαρέντη
 Νὰ τὸ βάλω στὸ ζουνάρι,
 Στ' ἀργυρό μου καλαμάρι.

Στῆς Γιαννάκαινας τὸν πύργο
 Παλληκάρια τρῶν καὶ πίνουν·
 Παλληκάρια ὅλα ἴσια,
 Ὅλα σὰν τὰ κυπαρίσσια·
 Ὅλα στὸ χορὸ χορεύουν,
 Τὰ φεσάκια των στραβεύουν·
 Κι' ὁ γιος τὸ χορὸ χαλάσει
 Τὸ φεσάκι του θὰ χάσει,
 Νὰ τὸ πάρῃ τὸ ποτάμι
 Νὰ τὸ πάῃ τῇ δύσι, δύσι,
 Μὲς τῇ μαρμαρένια βρύσιν
 Κεῖ ποῦ πλένουν ἢ κοπέλλαις
 Τῶν παιδιῶν τῆς φουστανέλλαις.

Κίνησαν τὰ κλεφτόπουλα
 Τὰ Κολοκοτρωνόπουλα,
 Καὶ πᾶν τὸν πέρα μαχαλά
 Ποῦ ᾿ν' τὰ κοράσια τὰ πολλά.
 Μὰ κεῖ τὰ πιάνει μιὰ βροχὴ
 Καὶ μιὰ κακὴ ταραμονή.
 Καὶ βράχυσαν τὰ τσιάμικα,
 Φτοῦν τὰ πλατιά πουκάμισα.
 Μάζο, Μαρούκο μ' χάχαλα
 Νὰ στεγνοθοῦν τὰ τσιάμικα.
 Κούνα, Μαρούκο μ' τὰ φλωριά
 Κ' ὁ Θεόδωρῆς τὰ τσιάμικα.

Στὸ κλῆμα καὶ στὴν κερασιά,
 (Γιωργούλα μου κι' Ἀναστασιά,)
 Καινούρι' ἀγάπην ἔπιασα
 Κι' ἀκόμα δὲν τὴν φίλησα.
 Καὶ τόμαθε καὶ ἡ γειτονιά
 Καὶ μ' ἔβγανε μπερμπατουριά.—
 Μὲ φίλησες μορὲ γιτὶ
 Ποῦ νὰ σὲ ἰδῶ στὴ φυλακή.
 Μὲ φίλησες καὶ σήμερα
 Ποῦ νὰ σὲ ἰδῶ στὰ σίδερα.

Γιάννιο μου! γιὰ δὲ φαίνεσαι τοῦτο τὸ καλοκαίρι
 Νὰ περβατῆς ἀρματωλὸς μὲ τὸ Βασίλ' ἀντάμα
 Σὰ δυ' ἀδερφούλια γκαρδιακά, σὰν πολυαγαπημένα.
 Χαρὰ κι' ἂν ταῦρῃ χαίρονται, λύπη καὶ τὴν περνᾶνε.

Κί ἂν ταῦρῃ κάνας πόλεμος τὰ δύο τους πολεμᾶνε.
 Μὰ τοὺς ἐμπῆκ' ὁ πειρασμός γιὰ νὰ τοὺς ξεχωρήσῃ·
 'Μ ἀγάπησ' ὁ μικρότερος τοῦ μέγα τῇ γυναῖκα,
 Μὰ ντρέπεται νὰ τῆς τὸ πῆ νὰ τῆς τὸ κουβεντιάσῃ.
 Μὰ μιὰ λαμπρὴ, μιὰ κυριακὴ καὶ μιὰ καλὴν ἡμέρα,
 Μαυγῆκ' ἡ κόρ' ὅκ τὸ λουτρὸ κι ὁ νιὸς ἀπ' τὸ μπαρπμῆρι,
 Συναπαντήθησαν τὰ δύο, στέκεται τῆς τὸ λέει·
 'Εγὼ, νυφούλα μ', σ' ἀγαπῶ γυναῖκα νὰ σὲ πάρω·—
 'Εσὺ μὲ θέλεις μιὰ φορὰ κ' ἐγὼ σὲ θέλω δέκα·
 Σκότωσ' τὸν ἀδερφούλι σου γυναῖκα νὰ μὲ πάρῃς.—
 Βρὲ πῶς νὰ τὸ βρωμ' ἀφορμὴ νὰ πᾶ νὰ τὸν σκοτώσω.—
 'Εσεῖς χωράφια ἔχετε, ἀμπέλια νὰ μοιρᾶστε·
 Ῥίξτον ἀπ' ἄκρη χωραφιοῦ κι ἀποκλαδοῦρ' ἀμπέλι.
 Τὸ μαῦρῃ του καβάληκε στὸν ἀδερφότου πάει.
 Γειά σου, χαρά σου, ἀδερφέ.— Καλῶς τὸν ἀδερφό μου.—
 'Εμεῖς χωράφια ἔχομε, ἀμπέλια νὰ μοιράσουμε'.—
 Σώπ' ἀδερφέ μου, μὴν τὸ λές καὶ μὴν τὸ κουβεντιάζῃς·
 Γυναίκια λόγια μὴν ἀκοῦς, γυναῖκα εἶσ' ἀτό σου·
 Γυναῖκαις πέρνεις ὅσαις θές κι ἄλλ' ἀδερφό δὲν κάνεις.
 Το μαῦρῃ του καβάληκε στὸ σπήτι πέρνει πάει.
 Γειά σου, χαρά σου, νύφη μου.— Καλῶς
 Χρυσὸ μαχαίρι ἔβγανε, τῆς κόβει τὸ κεφάλι.

Ὅλον τὸ μᾶϊ δὲν ἔβρεξε, χορτάρι δὲν ἐγίνει·
 Γίνει τ' ἀγριοχόρταρο καὶ πῆγ' ἓνα ζουνάρι·
 Τὸ τρῶν τὰ λάφια καὶ ψοφᾶν, τ' ἀρκούδια κ' ἡμερόνε·
 Τὸ τρῶν τὰ λάγια πρόβατα καὶ λησμονᾶν τ' ἀρνιά τους.
 Τὸ μάθατε σεῖς ἢ ἔμορφαις καὶ σεῖς ἢ μαυρομμάταις.
 Τὸ μᾶϊ κρασί μὴν πίνετε, ἔξω μὴν κοιμηθῆτε,
 Τ' ἐμάθανε τρία παιδιὰ καὶ περπατᾶν τῇ νύχτα·

Σούρνε ψωμί για τὰ σκυλιά, κριάς για τὰ λοντάρια·
Σούρνε τὸ μαγιοχόρταρο μέσα στὴ ταμπακέρα.

.

Ἄποψε κρύον ἔκαμε, κρύο καὶ τρεμουντάνα·
Τὰ περιγιάλια πῆξανε καὶ οἱ κάμποι μαραχιάσαν.
Καὶ σεῖς περιβολάκια μου μὲ τὸ πολὺ τὸ ἄνθη,
Μὴν ἴδατε τὸν ἄρνηστή, τὸν ψεύστη τῆς ἀγάπης ;
Ὅταν ἐφίλιε κ' ἔλεγε γλυκειὰ ποῦ ἔν' ἡ ἀγάπη·
Καὶ τώρα μ' ἀπαράτητε σὰν καλαμιὰ στὸν κάμπο·
Θερίζουν, πέρνουν τὸν καρπὸ καὶ ἡ καλαμ' ἀνεμίσκει·
Βαίνουν φωτιά στὴν καλαμιὰ γιὰ νὰ μαυρίσ' ὁ κάμπος.
Μαύρ' εἶν' κ' ἐμέν' ἡ καρδούλα μου, μαύρη καὶ ῥαχλιασμένη.
Βουλιέμαι τοῦ καταραθῶ ἡ καρδιά μου δὲ μ' ἀφίνει....
Ἄπο ψηλὰ νὰ γκρεμισθῇ καὶ χαμπηλὰ νὰ πέσῃ·
Σὰν τὸ γυαλὶ νὰ ῥαῖσθῇ, σὰν τὸ κηρὶ νὰ σβέσῃ.

Τὸ βλέπεις κεῖνο τὸ βουνὸ τὸ πέρα καὶ τὸ δῶθε.
Ἀνάμεσα στὰ δυὸ βουνὰ δυ' ἀδέρφια ἔναι θαμμένα·
Κὶ ἀνάμεσα στὰ μνήματα κλῆμα ἔναι φυτρωμένο·
Κάνει σταφίδα ῥαζακὴ καὶ τὸ κρασί μοσχάτο.
Κὶ ὄγιος τὸ κόψει κόβεται, κὶ ὄγιος τὸ φάει πεθαίνει,
Κὶ ὄγιος τὸ πᾶει στὸ σπήτι του ποτὲ παιδὶ δὲν κάνει.
Νᾶχε τὸ πᾶει καὶ ἡ μάνα μου νὰ μεῖχε κάνει μένα.
Σὰ μ' ἔκαμε τί μ' ἤθελε, σὰ μ' ἔχει τί μὲ θέλει.
Ἐγὼ τῆς νύχταις προδατῶ, τῇ νύχτα μὲ σκοτάδι.
Ξένοι μοῦ πλένουν τὰ σκουτιὰ, ξένοι μοῦ τὰ μπαλόνε·
Τὰ πλένουν μιὰ, τὰ πλένουν δυὸ στῆς τρεῖς μοῦ τὰ πετᾶνε.
Πάρε, ξένε μ', τὰ ῥοῦχα σου, πάρε καὶ τὰ σκουτιὰ σου,
Τὶ δὴν νερὸ δὲ βρίσκεται, σαπoύνι δὲν πουλιέται.

Βαίνω τὰ δάκρυα μου νερό, τὸ φτύσμα μου σαπούνι,
Καὶ τὴν ἀχνούλα τῆς καρδιάς ἤλιο νὰ τὰ ψαχνίσῃ.

Ὅταν σὲ καλοθυμηθῶ κι' ὅταν σὲ βάλ' ὁ νοῦς μου,
Σὰ θάλασσα βουρκώνουμαι, σὰν κῦμα δέρν' ὁ νοῦς μου.

Μάτια καὶ φρύδια ἔβλεπα καὶ πίστευα καϋμένος·
Μὰ τὴν καρδιά δὲν ἤξερα κ' ἐβγῆκα γελασμένος.

Μάτια ποῦ δὲ φαίνονται, χεῖλη ποῦ δὲν ζηγᾶται,
Κορμὶ ποῦ δὲ συχνοπερνάει γλήγωρα λησμονᾶται.

Βραδιάζει, ξημερώνει, χαράζει καρτερῶ,
Γιὰ ν' ἄρθῃ τὸ πουλί μου νὰ παρηγορηθῶ.

Οὐρανὲ καὶ ποιητὴ μου !

Πῶς κοιμᾶμαι μοναχὴ μου !

Ὅταν λείπῃ τὸ πουλί μου εἶναι ὅλα σκοτεινά·
Κι' ὅταν ἀρχινήσῃ ν' ἄρθῃ πρασινίζουν τὰ βουνά.

Σὰν τὸ λιθάνι νὰ καῶ, σὰν τὸ κερί νὰ λύσω,
Σὰν τὸ νερὸ νὰ σκροπισθῶ κι' ἀνὶ σὲ λησμονήσω.

Μὴ θαρρήῃς κ' ἡ ἐμορφιά σου στέκει πάντα μιᾶς λογῆς·
Θενὰ μαρανθῇ νὰ πέσῃ σὰν τὰ λούλουδα τῆς γῆς.

Καὶ τὰ τραγούδια λόγια ἔναι, καρδιαῖς παρηγοροῦνε,
Σὰν ταῖς ψυχαῖς ποῦ καρτεροῦν παράδεισο νὰ ἰδοῦνε.

Τρώγω μέ τρώγει τὸ φαῖ, πίνω μέ πίν' ἡ πίκρα,
Γιατ' ἔχω μέσα στὴν καρδιά φαρμακερὴ σαῖτα.

Ἄς τραγουδήσω κι ἄς χαρῶ τὰ δροσερά μου νιάτα,
Γιατὶ θὰ μ' τὰ πλακώσουνε μὲ μιὰ μεγάλη πλάκα.

Οὐρανέ μου μὲ τ' ἀστέρια !

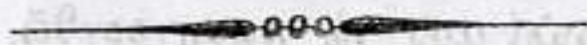
Ποῦναι τὰ δικά μας ταίρια ;

Ποιὸς ἀσθήκης σὰν κ' ἐμένα

Στὸ παζάρι περπατεῖ,

Τρέχουνε τὰ δύο μου μάτια

Σὰν τὴ σιγαλὴ βροχή.

Γ Ν Ω Μ Ι Κ Α.

Ξένε μ', σὰ θέλεις πανδριά
 Ἕλα κοντὰ μ' ἐμένα
 Νὰ σοῦ πῶ ποιά ἵναι γιὰ σένα.
 Κοντὴ γυναῖκα μὴν παρῆς·
 Κουβάρι τειλιγμένο
 Καὶ κακοτυχιασμένο.
 Ξένε μ', σὰ θέλεις πανδριά
 Ἕλα κοντὰ μ' ἐμένα
 Νὰ σοῦ πῶ ποιά ἵναι γιὰ σένα.
 Ψηλὴ γυναῖκα μὴν παρῆς·
 Καρδιά ξεκλονισμένη·
 Πάντα κακοκαρδισμένη.
 Ξένε μ', σὰ θέλεις πανδριά
 Ἕλα κοντὰ μ' ἐμένα
 Νὰ σοῦ πῶ ποιά ἵναι γιὰ σένα.
 Μαύρη γυναῖκα μὴν παρῆς·
 Βάρκα κατρανωμένη·
 Πάντα δυστυχισμένη·
 Ξένε μ', σὰ θέλεις πανδριά
 Ἕλα κοντὰ μ' ἐμένα
 Νὰ σοῦ πῶ ποιά ἵναι γιὰ σένα.
 Ροῦσα γυναῖκα μὴν παρῆς·
 Σακούλ' ἀλευρωμένο
 Καὶ κακοτινιασμένο.

Ξένε μ', σὰ θέλεις πανδριά
 ἔλα κοντὰ μ' ἐμένα
 Νὰ σοῦ πῶ ποιὰ ἔναι γιὰ σένα.
 Δίκια γυναῖκα ἔπαρε,
 Νάχη καὶ μαῦρα μάτια·
 Ὅσο κι ὅσο κι ἂν ξεπέση,
 Πάντα μαῦρα μάτια θάχη.

Τὸ μῆλο ποῦναι στὴ μηλιά τὸ καλογινομένο,
 ἢ πέφτει, ἢ μαραίνεται, ἢ τὸ πουλὶ τὸ τρώει.
 Ἐπὶ εἶναι καὶ τ' ἀνύπαντρο συντ' ἄρχετ' ὁ καιρὸς τοῦ.

Ὁ ἔρωτας εἶναι πουλὶ καὶ στὰ μαυιὰ ντυμένος,
 Καὶ στῶν ἀνθρώπων τῆς καρδιαῖς εἶναι περιπλεγμένος.

Ὅποιος εἰς ἀγάπη μπερδεπθῇ μὴν παινευθῆς ἢ γνῶσι,
 Τὶ μὰ τὸ θεῖο τρελλαίνεται κι ἄς ἔχη κι ἄλλη τόση.

Τὸ ἔχε γειὰ καῦμός εἶναι, καὶ στὸ καλὸ μιὰ ζάλη,
 Καὶ τὸ καλῶς ὀρίσατε εἶναι χαρὰ μεγάλη.

Πόσοι ἐχθροὶ φαινόντουνε ἐμπιστεμένοι φίλοι,
 Κ' ἔχουν φαρμάκι στὴν καρδιά καὶ ζάχαρι στὰ χεῖλη.

Ὁ κόσμος μὲ τὰ βάσανα εἶν' ἀνακατωμένος.
 Κανεὶς δὲν ἐγεννήθηκε νᾶν' εὐχαριστημένος.

Ὁ κόσμος εἶν' ἓνα δενδρί, κ' ἐμεῖς τ' ὀπωρικὸ τοῦ·
 Ὁ χάρος εἶναι τρυγητὴς καὶ πέρνει τὸν καρπὸ τοῦ.

Ἡ τιμὴ τιμὴ δὲν ἔχει·
 Καὶ χαράστον ποῦ τὴν ἔχει.

ΜΟΙΡΟΛΟΓΙΑ.

Ἐχθές προχθές ἐπέρασα κτοῦ χάρου τὰ σωκάκια.
 Μὰ εἶδαν τὰ ματάκια μου κ' ἀκούσανε ταῦτιά μου.
 Ὁ χάρος ἔτρωγε ψωμί σ' ἓνα χρυσὸ τραπέζι.
 Χίλοι, μίλοι τὸν κέρναγαν καὶ χίλοι σταυρωμένοι.
 Κέρνα κ' ἡ ἀδερφοῦλα μου μὲ τ' ἀσημένιο τάση.
 Μὰ τρέχαν τὰ ματάκια της σὰν κλῆμα κλαδεμένο.
 Μὰ τρέμε κ' ἡ καρδοῦλα της σὰ μῆλο μαραμένο.
 Κι' ὁ χάρος τὴν ἐτήραξε κι' ὁ χάρος τὴν τηράει.
 Μὲρ τέχεις, Τάσιο μου, ποῦ κλαῖς καὶ βαρυαναστενάζεις;
 Χάρε μου, ποῦ μ' ἐρώτησες νὰ σοῦ τ' ὁμολογήσω.
 ἔχω σειριά καὶ καρτερεῖ, τὸ σόϊ μου μὲ θέλει.
 Μὲ θέλ' ἡ ἀδερφοῦλα μου καὶ ὅλη ἡ σειριά μου.
 Νὰ μοῦ χαρίσης τὴ ζωὴ πεντέξι χρόνι' ἀκόμα. —
 Ἐδὼ δὲν εἶναι χάρισμα ζωὴ νὰ σοῦ χαρίσω.
 Τοιγὰρ εἶσαι στὴ ξενιτιά νὰ πᾶς καὶ νὰ γυρίσης.
 Εἶσαι στὸν ἄδην, Τάσιο μου, ὅπου ἔν' οἱ πεθαμένοι.
 Πές της νὰ μὴ σέ καρτερῇ, νὰ μὴ σέ παντυχαίνῃ.
 Ὅταν νὰ στύψ' ἡ θάλασσα νὰ γίνη περιβόλι,
 Ὅταν ν' ἀσπρίσ' ὁ κόρακας νὰ γίνη περιστέρι,
 Τότε νὰ σέ παντέχουνε καὶ νὰ σέ καρτεροῦνε.

Ζάχαρι πάλι ζάχαρι, ρύζι καὶ πάλι ρύζι.
 Τ' εἶν' τὸ κακὸ ποῦ γίνεται, τ' ἀνδρόγυνο π' χωρίζει.
 Γιὰ ιδέστε τ' νέου τὸ κορμὶ καὶ φθιάστε καὶ τὸ μνημᾶ.
 Νᾶναι τὸ μνημᾶ κάρυνο, νᾶναι μορφοβαμμένο,

Καὶ στὴ δεξιὰ τοῦ τῇ μεριὰ ν' ἀφῆστε παλεθούρι
 Νὰ μπαίν' ὁ ἥλιος τὸ πρωῒ καὶ τὸ δροσιὸ τὸ βράδυ,
 Νὰ μπαينوβγαίνουν τὰ πουλιὰ νὰ φέρνουν τὰ χαμπέρια·
 Μὰ πῶς περνᾶν οἱ ζωντανοί, πῶς εἶν' οἱ πεθαμένοι.
 Παρακαλῶ τὴ μαύρη γῆς, τὴ ραχλιασμένη πέτρα,
 Αὐτὸν τὸ νιὸ ποῦ σοῦστειλα, αὐτὸ τὸ παλληκάρι
 Μὴν τὸ λαιρώσης περισσά, νὰ μὴ μοῦ τὸ ραχλιάσης·
 Τραντάφυλλο νὰ τὸν κρατῇς, μῆλο νὰ τὸ μυρίζῃς. —
 Δὲν εἶμαι μάννα νὰ λυπῶ, πατέρας νὰ τὸν θέλω,
 Δὲν εἶμ' ἡ ἀδερφούλα τοῦ νὰ τὸν παραπονιέμαι·
 Μένα μὲ λένε μαύρη γῆς καὶ ραχλιασμένη πέτρα,
 Ποῦ τρῶ τὰ τρυφερά κορμιά, τὰ δροσερά των νιάτα.

Σημ. Τὸ 1846 διαβαίνοντες ἀπὸ τὸ Ἁγιονόριον τῶν Κλεωνῶν ἐγράψαμεν τὰ προτεταγμένα μοιρολόγια, τὰ ὅποια μᾶς εἶπε μία ποιμενίς, ἥτις ὠνομάζετο Σοφία, Μεζύνου.

Τὰ μοιρολόγια, ἡ ἀφέλεια τῆς Σοφίας καὶ ἡ γλυκύτης τῶν μαύρων ὀμμάτων αὐτῆς, ἐκίνησαν τὴν περιέργειάν μας νὰ ἐρωτήσωμεν πολλοὺς περὶ αὐτῆς καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν, καὶ περὶ τῶν μοιρολογίων, ἂν ᾦναι ἰδικὰ τῆς, ἢ ἀπὸ ἄλλον τὰ ἤκουσε. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην σεμνὸν περιεχύθη ἐρύθημα εἰς τὰς ῥοδοχρόους καὶ δροσερὰς αὐτῆς παρειάς, καὶ ἐφαίνετο ἀρνούμενη μετὰ πολλῆς χάριτος. Ἀλλ' ἔπειτα, ἀφοῦ καὶ πάλιν ἐρωτήσαμεν, εἶπε σιγαλῇ τῇ φωνῇ. Ὅταν ποτὲ ἔχω πόνον εἰς τὴν καρδίαν, καὶ πηγαίνω τὰ πρόβατα πέραν τῶν λειβαδίων ὅπου πλειότερον τὸ χορτάρι καὶ ὁ τόπος καλλίτερος, καὶ εἶμαι μόνη καὶ ἐνθυμοῦμαι τὴν ἀποθαροῦσαν ἀδελφὴν μου Τάσιον καὶ τὸν ἐξ' ἀδελφόν μου, αὐτὰ καὶ ἄλλα μουρμουρίζω. Ἐκ τούτων ἤμπορεῖ νὰ εἴπῃ τις, ὅτι εἶναι ἰδικὰ τῆς.

Μὰ τρέχαν τὰ ματάκια τῆς σὰν κλῆμα κλαδεμένο.

Ὡραῖος ὁ στίχος, διότι τὰ ὄμματα δὲν τρέχουσιν εἰμὴ δάκρυα, τὰ ὅποια δὲν φαίνονται, καὶ διότι ὡσὰν τὸ κλῆμα ὅταν κλαδεύεται ῥέουσι . . .

Μὰ τρέμε κ' ἡ καρδούλα της σὰ μῆλο μαραμένο.

Καὶ ἡ παραβολὴ αὕτη ωραία, διότι ἡ καρδία μόνον μὲ τὸ μῆλον δύναται νὰ παραβληθῇ. Τὸ τρέμε ἴσως ἡ ποιήτρια ἐννοεῖ τὸ μῆλον ὅταν ᾔηται εἰς τὴν μηλαίαν, καὶ ᾔηται μαραμένο, καὶ τρέμει ὑπὸ τῶν ἀνέμων.

ΑΣΤΕΙΑ.

—

Πέρασ' ἀπὸ ἕνα γιοφύρι
Μὰ εἶδα μιὰ στὸ παλεθύρι·
Κένταγε τὸ κέντισμά της,
Μὲ τὴ μάννα της κοντά της.
Καὶ ἡ μάννα τὴν μαλόνει
Καὶ τὴ δαυλομουντσουρόνει. —
Καλὲ μάννα, παντρεψέ με,
Σπητονοικοκύρεψέ με.
Γέρων ἄνδρα μὴ μοῦ δώσης,
Τῦστερα θὰ μετανώσης,
Γιατ' ὁ γέρος τὰ ξετάζει,
Κάθεται τὰ λογαριάζει·
Ποῦ ἔν' τ' ἀλεύρι, ποῦ ἔν' τ' ἀλάτι,
Ποῦ ἔν' ἡ κότα ἡ λαθουράτη·
Ποῦ ταύγα τῆς ἐβδομάδας
Καὶ τὰ ψίχαλα τῆς ταύλας.

Τὶ νὰ γένω ἡ κακομοίρα
Μὲ τὸν κερατὰ ποῦ πῆρα·
Ποῦ ἔν' κοντὸς καὶ κασιδιάρης,
Καὶ λωβὸς καὶ λεβιδιάρης·
Τὸ τσαρούχι του στὸ φράχτη·
Τὸ περπόδι του στὴ στάχτη·
Ὅσο νὰ ποδέσῃ τὸνα
Πῆρε τὸ μεγάλο γιόμα·
Ὅσο νὰ ποδέσῃ τ' ἄλλο
Πῆρε τ' ἄστρο τὸ μεγάλο.
Τὸνα βόϊδ' εἶναι ζεμένο,
Τ' ἄλλο στὸ παχνὶ δεμένο.
Τὸ γαϊδούρι μὲ τὸ σπόρο
Πῆρε τὸ μεγάλο δρόμο.

Κάτω στ' ἀγιωργιοῦ τὴν τούρλα
Ἕνας παπᾶς λειτούργα·

Μὰ στοχήσθη τὰ γερά του
 Καὶ τὰ δισκοπότηρά του·
 Στέλνει μένα τὸν καῦμένο,
 Φίλο κ' ἀναμπιστεμένο
 Γιὰ νὰ πᾶ νὰ τοῦ πὰ φέρω.
 Πάω βρίσκ' ἄρνι ψημένο
 Καὶ κριάρι σουγλισμένο·
 Κάθουμαι καὶ τρῶ καὶ πίνω.
 Μὲ κερνᾶνε μιὰ φορά,
 Καὶ φιλιῶ τὴν παπαδιά.
 Νάτος κι' ὁ παπᾶς καὶ μπαίνει·
 Τὴν τρανὴ ματσούκα πέρνει·
 Μὰ μοῦ ῥίνει μπρὸς καὶ πίσω,
 Δὲν μπορῶ νὰ τῆς μετρήσω.
 Δὲν τὸ πέρνω στὴν ψυχὴ μου
 Πόσαις τρώει τὸ πετσί μου.

Βρὲ μπάρμπα Χρυσαντάκη,
 Δὲν τῶκαμες καλὰ
 Ποῦ πιάσες τὸ κοράσι
 Μέσα στὴν ἐκκλησιά.
 Μήτ' ἄγιους ἐφοβήθης,
 Μήτε κονίσματα,
 Μὲν πιάσες τὸ κοράσι.
 Μὲ τὰ ποδήματα.—
 Δεκοχτ' ἄρβανιτοπούλαις,
 Δώδεκα βασιλοπούλαις,
 Τὸ φιλὶ δίναν καὶ πέρναν
 Καὶ τὸ δυάσμο διαμερίζαν.
 Πέρασα κ' ἐγὼ διαβάτης,
 Μοῦδосαν κ' ἐμέν' μεράδι,
 Μοῦδосαν κ' ἐμέν' μεράδι
 Τὴν κοντούλα, τὴ γιομάτη.

Χόρεψε, μαύρη γρηά,
 Στοῦ παιδιοῦ μας τὴ χαρά.—
 Δὲ μὲ βλέπεις, μαῦρε γέρο,
 Πῶς πηδῶ καὶ πῶς χορεύω.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

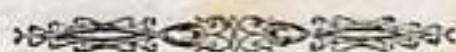
Βαγένι δωδεκάσφηνο,
Πᾶσα σφήνα κι' ὄνομα.

- Ἄψυχο ψυχὴ δὲν ἔχει καὶ στὸν οὐρανὸ παγαίνει.
- Ἕνα ταψάκι βούτυρο ὅλον τὸν κόσμ' ἀλοιβεῖ.
- Τὸ φίδι τρώει τὴ θάλασσα κ' ἡ θάλασσα τὸ φίδι.
- Δυὸ βουβάλια δέρνονται ναυγάνουν ἄσπρο χούμας.
- Ὁ θεὸς μ' ὁ κοντοκούβαρος μὲ τὰ πολλὰ ζουνάρια.

Μιὰ καλὴ νοικοκυρίτσα
Χώρας ἀλεύρι φθιάν' πιτίτσα.

- Μιὰ κλησίτσα θολωτὴ
Ἕνας στύλος τὴν κρατεῖ.
- Τ' ἄρμυρὸ, τ' ἀνάλατο
Στὸ δενδρούλι κρέμεται.
- Κούφιος ἔλατος·
Ψηλὴ φωνή.
- Μιὰ βαρκούλα φορτωμένη
Στὴ σπηλίτσα πάει καὶ μπαίνει.
- Καρακάξα μακρονούρα,
Γλήγωρη μαγερευτούρα.
- Πέντε δέκα κουβαλᾶνε,
Δεκοχτὼ σφυρολογᾶνε,
Καὶ ἡ κυρὰ μαριὰ σαρόνει.
- Ἄνω κάρι, κάτω κάρι,
Ζέρβενο, ζερβενοκάρι.
- Νουρέντα
Χορέντα
Ρογέντα,
Μὰ κεφαλέντα
Δὲ χορέντα.

Εἶπαμε πολλὰ καὶ σόνει·
Ἄς λαλήσῃ κι' ἄλλ' ἀηδῶνι.

Τμήμα Βιβλίου . . . 180

Τιμᾶται δραχ. . . 1 50.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000050657